

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu – listopad 2009

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2009, v09-11</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>2. – 9. 11. 2009</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1082</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PI.2ma-mp</i>
Zveřejněno dne:	<i>3. prosince 2009</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V listopadovém šetření, které se uskutečnilo v rámci kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM, byla respondentům položena otázka zjišťující důvěru k vybraným politikům v mezinárodním kontextu¹. Do výzkumu byly zahrnuty jak některé významné osobnosti světové politiky a aktéři významných událostí z poslední doby, tak někteří nejvyšší ústavní činitelé středoevropského regionu, mezi nimiž pro možnost srovnání nechybí ani český prezident (viz tabulka 1 na následující straně).

Na základě výsledků lze vybrané politiky rozčlenit podle dvou různých hledisek: jednak podle toho, zda a v jaké míře vůči nim převažuje kladný či záporný postoj české veřejnosti, a jednak podle toho, v jaké míře tito vesměs zahraniční politici vůbec figurují v povědomí českých občanů. Vezmeme-li v potaz

¹ Znění otázky: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi prosím řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte. ma) Mahmúd Ahmadínedžád, mb) José Barroso, mc) Silvio Berlusconi, md) Gordon Brown, me) Hillary Clintonová, mf) Werner Faymann, mg) Róbert Fico, mh) Lech Kaczyński, mi) Pan Ki-mun, mj) Václav Klaus, mk) Dmitrij Medveděv, ml) Angela Merkelová, mm) Benjamin Netanjahu, mn) Barack Obama, mo) Vladimir Putin, mp) Nicolas Sarkozy.“ Možnosti odpovědí: spíše důvěřuje; spíše nedůvěřuje; nezná; neví.

nejprve ono druhé hledisko, můžeme konstatovat, že vedle českého prezidenta Václava Klause, kterého podle vlastních slov znají až na statisticky nepodstatné výjimky všichni dotázaní a jen 3 % z nich nemají na něj utvořen žádný názor, pokud jde o důvěru či nedůvěru, pouze americký prezident Barack Obama, jeho bývalý ruský protějšek a současný ruský premiér Vladimír Putin, někdejší americká první dáma, soupeřka B. Obamy z demokratických prezidentských primárek a současná ministryně zahraničí USA Hillary Clintonová nebo francouzský prezident Nicolas Sarkozy jsou na tom srovnatelně, pokud jde o známost i vyhraněnost názorů na ně. U těchto politiků se podíl neznajících je pohyboval pod úrovní jedné desetiny a podíl těch, kdo na ně nemají utvořen názor, ležel v intervalu mezi jednou desetinou a jednou pětinou. V širším povědomí většiny české veřejnosti jsou z vybraných politiků nějak zapsáni ještě i německá kancléřka Angela Merkelová, současný ruský prezident Dmitrij Medveděv, italský premiér Silvio Berlusconi, slovenský premiér Róbert Fico a polský prezident Lech Kaczyński. U všech těchto osobností podíl důvěry či nedůvěry dohromady převyšoval úroveň jedné poloviny a podíl těch, kdo uváděli, že je neznají, vesměs nepřekročil úroveň jedné čtvrtiny. V širším povědomí českých občanů z dalších pak ještě figuruje staronový předseda Evropské komise José Barroso, i když u něj byl podíl těch, kteří ho podle vlastních slov vůbec neznají, o poznání vyšší a jen o málo více než dvě pětiny dotázaných k němu zaujaly tak či onak vyhraněný postoj z hlediska důvěry. Pro polovinu dotázaných neznámou osobou není ani někdejší a zároveň současný izraelský premiér Benjamin Netanjahu, i když i v jeho případě je podíl pozitivních či negativních vyjádření z hlediska důvěry poměrně nízký, když kromě 50 % neznajících jej dalších 21 % odpovědělo, že neví, zda mu důvěřuje či nedůvěřuje. Ostatní vybrané politiky, jimiž byli britský premiér Gordon Brown, v poslední době často zmiňovaný prezident Íránu Mahmúd Ahmadínedžád, generální tajemník OSN Pan Ki-mun a kancléř sousedního Rakouska Werner Faymann, více než polovina dotázaných vůbec nezná.

Tabulka 1: Důvěra k vybraným politickým osobnostem (v %)

	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	neví	nezná	rozdíl +/-
Barack Obama	67	21	10	2	+46
Václav Klaus	67	30	3	0	+37
Hillary Clintonová	55	24	16	5	+31
Angela Merkelová	41	28	16	15	+13
José Barroso	23	21	18	38	+2
Gordon Brown	15	13	17	55	+2
Werner Faymann	3	8	11	78	-5
Pan Ki-mun	4	11	11	74	-7
Benjamin Netanjahu	10	19	21	50	-9
Róbert Fico	26	35	16	23	-9
Lech Kaczyński	22	33	21	24	-11
Mahmúd Ahmadínedžád	1	19	13	67	-18
Silvio Berlusconi	13	49	19	19	-36
Dmitrij Medveděv	15	52	18	15	-37
Nicolas Sarkozy	17	55	19	9	-38
Vladimír Putin	20	63	13	4	-43

Pozn.: Politici jsou seřazeni sestupně podle rozdílu mezi podílem důvěřujících a nedůvěřujících.

Z hlediska poměru důvěry a nedůvěry jednoznačně nejpříznivěji hodnoceným politikem ze zkoumaných osobností je současný americký prezident Barack Obama, který se co do podílu důvěřujících vyrovnal českému prezidentovi Václavu Klausovi, přičemž však podíl nedůvěřujících byl u něj zřetelně nižší než u jeho českého protějšku. Jak ukazuje tabulka 2, v Obamově případě byl oproti loňskému září, kdy byl pouze prezidentským kandidátem nominovaným za demokraty, zaznamenán velmi výrazný vzestup podílu důvěřujících (o 27 procentních bodů), ale i určitý nárůst podílu nedůvěřujících (o 6 procentních bodů), což souvisí se skutečností, že se svým zvolením a následným působením ve funkci amerického prezidenta mnohem hlouběji zapsal do povědomí české veřejnosti, která si na něj ve většině případů již stačila vytvořit nějaký názor. Prozatím pozitivní percepce ve vztahu k Baracku Obamovi jako americkému prezidentu jednoznačně převažují, a to ještě výrazněji, než tomu bylo v době před jeho zvolením, i když už tehdy patřil k nejlépe hodnoceným zahraničním politikům. Převážně pozitivní hodnocení Baracka Obamy poměrně ostře kontrastuje s hodnocením jeho předchůdce G. W. Bushe (viz tabulku 2), v němž trvale a dosti výrazně převažovala nedůvěra, a zřetelně koresponduje se zlepšeným hodnocením americké zahraniční politiky a role USA ve světě, které ukázal říjnový výzkum CVVM.²

Do skupiny převážně příznivě hodnocených se z vybraných politiků dostali kromě zmiňovaného Baracka Obamy a Václava Klause, ještě Hillary Clintonová a Angela Merkelová. Naopak francouzský prezident Nicolas Sarkozy, který mezi převážně příznivě vnímanými politiky figuroval ještě loni v září, se velmi výrazně propadl a skončil mezi nejhůře hodnocenými politiky s výrazně převažující nedůvěrou, což pravděpodobně souviselo s jeho aktivitami a kritikou v souvislosti s českým předsednictvím EU. Také José Barroso se posunul ze skupiny spíše pozitivně vnímaných politiků do kategorie neutrálně hodnocených, respektive těch, u nichž je podíl důvěřujících a nedůvěřujících v podstatě vyrovnaný, což bylo při výrazném poklesu podílu neznajících jej způsobeno podstatně vyšším přírůstkem na straně nedůvěřujících, kteří se do značné míry rekrutují z řad odpůrců Lisabonské smlouvy. Vyrovnaný podíl důvěřujících a nedůvěřujících šetření zaznamenalo i v případě britského premiéra Gordona Browna, jehož ovšem už mírně nadpoloviční většina dotázaných vůbec nezná. Jako pro českou veřejnost vesměs neznámí politikové s mírně převažující nedůvěrou se jeví generální tajemník OSN Pan Ki-mun a rakouský kancléř Werner Faymann. Menší převis nedůvěřujících byl zaregistrován i u známějších osobností slovenského premiéra Róberta Fica a polského prezidenta Lecha Kaczyńskiego, stejně jako u izraelského premiéra Benjamina Netanjahua. Poněkud výraznější převis nedůvěry se objevil v případě iránského prezidenta Mahmúda Ahmadínedžáda, i když zároveň dvě třetiny respondentů uvedly, že jej neznají. Převážně nedůvěru u české veřejnosti vzbuzují kromě již výše zmiňovaného prezidenta Francie také italský premiér Silvio Berlusconi, ruský prezident Dmitrij Medveděv a tradičně i jeho předchůdce a současný ruský premiér Vladimír Putin.

Z hlediska časového srovnání, které nabízí tabulka 2, se kromě již zmiňovaného výrazného posunu v případě Baracka Obamy pozitivním a Nicolase Sarkozyho negativním směrem nebo určitého vzestupu nedůvěřujících ve vztahu k José Barrosovi objevil statisticky významný nárůst nedůvěry u Angely Merkelové, Dmitrije Medveděva, Mahmúda Ahmadínedžáda a v porovnání s rokem 2004 i v případě Silvia Berlusconiho. Naopak u Václava Klause oproti loňsku došlo k mírnému nárůstu podílu důvěřujících.

² Viz tiskovou zprávu „Postoje Čechů k zahraniční politice a roli USA ve světě.“ z 30. 11. 2009 (http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100972s_pm91130b.pdf)

Tabulka 2: Důvěra/nedůvěra k vybraným politickým osobnostem – srovnání (v %)

	V/2004	XI/2004	IX/2006	IX/2008	XI/2009
Barack Obama	*	*	*	40/15	67/21
George W. Bush	28/60	37/54	31/59	22/68	*
Václav Klaus	71/22	68/27	73/23	62/33	67/30
Angela Merkelová	*	*	39/14	45/20	41/28
Róbert Fico	*	*	12/32	26/33	26/35
José Barroso	*	9/16	17/12	20/10	23/21
Lech Kaczyński	*	*	22/28	20/34	22/33
Vladimir Putin	26/47	22/58	23/55	20/62	20/63
Nicolas Sarkozy	*	*	*	36/21	17/55
Gordon Brown	*	*	*	14/10	15/13
Dmitrij Medveděv	*	*	*	12/46	15/52
Silvio Berlusconi	*	14/35	*	*	13/49
Pan Ki-mun	*	*	*	3/10	4/11
Mahmúd Ahmadínedžád	*	*	*	2/12	1/19